درهمایش ملی «نگاهی نو به زبان و ادب عامه» در مشهد بیان شد

فرهنگ مردم فراتر از سرگرمی است

غزاله حسین پورا به نظر می‌رسد حوزه زبان و ادبیات عامه با همان دانش فولکلور تا حدودی مغفول مانده است. جدی نگرفتن فرهنگ توده از سوی فرهیختگان از سویی و برخورداری ما از ادبیات فاخر و قدرتمند و گنجینه‌های گرانبهایی که پژوهشگران را به خود مشغول کرده است، از سوی دیگر، می‌تواند از عوامل این کم‌توجهی باشد. بااین‌همه، در پی تلاش‌هایی که در غرب شد، در ایران نیز کسانی چون میرزا سنگلج اصفهانی و جمال‌زاده و هدایت و انجوی شیرازی اهمیت فرهنگی و علمی این دانش را دریافتند و پژوهش‌ها و نوشته‌هایی در زمینه آن عرضه کردند. پس از آن نیز کتاب‌ها و مقالاتی در این حوزه نوشته شد و می‌شود و حتی دانشگاه نیز آن را جدی گرفته است. همایش ملی «نگاهی نو به زبان و ادب عامه» که آخرین روز آبان‌ماه چهارمین دوره آن، به همت انجمن علمی معلمان زبان و ادبیات فارسی خراسان رضوی و خردسالی فردوسی، در دانشکده کشاورزی دانشگاه فردوسی مشهد برگزار شد، اقدامی دیگر در راستای همین جدیت بود.

کوشش برای جبران غفلت

در این همایش، دکتر غلامحسین غلامحسین‌زاده، رئیس انجمن علمی زبان و ادبیات فارسی ایران، توضیحاتی درباره پیشینه آن ارائه کرد. او با اشاره به فروگذاری صورت گرفته در زمینه زبان و ادب عامه گفت: برای اینکه بتوانیم این غفلت را جبران کنیم، به عنوان انجمن علمی استادان زبان و ادبیات فارسی سعی کردیم به مطالعات حوزه زبان و ادب عامه شکل دانشگاهی دهیم. ما گرایش زبان و ادبیات عامه را تعریف کرد: خواسته من این است که فرهنگ عامه به دیگر دانشگاه‌ها تدریس شد. بعدها مجله علمی پژوهشی را راه‌اندازی کردیم که به سبب استقبال زیاد، از فصلی نامه به دوماهنامه تغییر وضعیت داد. این مجله تاکنون سلسله‌وار نیز از اقدامات دیگر در این زمینه است. اولین دوره همایش در دانشگاه بوشهر، دومی در یاسوج، سومی در شهرکرد و چهارمی را در دانشگاه فردوسی مشهد برگزار کردیم.

اضطراب از ایده فرهنگ

دکتر نعمت‌ا... فاضلی، عضو هیئت‌علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، نیز صورت‌بندی مسئله مطالعات فرهنگ مردم در ایران معاصر را بر اینه نهایی کارهایی برشمرد که در دوره معاصر انجام شده و دربردارنده مجموعه وسیعی از رنج و فقر و نابسامانی‌هاست.

او بنیادی‌ترین گفتمان حاکم بر جامعه ایران در ۵۰۰ سال اخیر را گفتمان تغییر دانست و گفت: در این گفتمان میل به تغییر بیشتر می‌شود. فرهنگ مردم، شیوه زندگی قومی و زبان عامه بخش مهمی از گفتمان تغییر است که پیوند فرهنگ مردم با آن ابعاد بسیاری دارد. هسته اصلی تئوریک این بحث، این است که در دوره معاصر با مفهومی به نام مفهوم مطالعات فرهنگی مواجه می‌شویم، ما در دوره پسامعاصر، یا اینکه با این فرهنگ می‌زیستیم، نامی برای آن نداشتیم. فرهنگ به ابعادی تجزیه شده و بخشی از آن جدا شده است. این جدا شدن بخش وسیعی از زندگی در نتیجه تغییر است که نوعی بی‌قراری ایجاد می‌کند. این بی‌قراری برای انسان نوعی ایرانی، اضطراب مرگ فرهنگ است. به همین دلیل در بحث فرهنگ مردم آن چیزی که توجه ما را جلب می‌کند گذشته نیست، بلکه از آینده و مرگ در انتظار ماست که نکند انسان ایرانی به پایان حیات خویش رسیده باشد.

فاضلی به پاسبنگی در کنار شعری در عصیان و گردآوری اثر بزرگ صادق هدایت اشاره کرد و توضیح داد: این مسئله فراتر از سیاسی تقلیل دادیم. در نتیجه انسان ایرانی در کلیت خود به حاشیه رانده شد. دومین خطایی که باعث شد مسئله فرهنگ را به عنوان مسئله اساسی ایرانی تاریخ اکنون تفهمیم، رویکرد کارکردگرایانه است. اینکه کلیت فرهنگ را به امر اقتصادی تقلیل دادیم. سومین خطا تعریف قلمرو فرهنگ به عنوان قلمروی مستقل و سرگرمی برای عده‌ای که در ایران فرض خیلی خوبی دارند. کتاب‌هایی که عامه مردم آن‌ها را می‌پسندند. آشنایی عامه مردم با آثاری که ارزش ادبی زیادی دارند، خیلی نیست چون تبلیغی برای آن‌ها نمی‌شود، بنابراین برخی رمان‌های گفو، ساده و سرراست که چاشنی عاطفی داشته باشند همچنان در ایران فروش خوبی دارند، البته در کشورهای دیگر هم بحث، این است که در دوره معاصر مقالات عامه‌پسند به چاپ رساندیم و باقی در نشریاتی چون فصلنامه‌های پاژ و پژوهش‌های ادبی و... منتشر خواهد شد.

دکتر محمدحسین بیابانی‌یزدی، رئیس پژوهشکده امیرکبیر جهاد دانشگاهی، دیگر سخنران برنامه بود. او با بیان اینکه ما در فرهنگ عامه در سطح بین‌المللی به دنبال دانشی هستیم که تبدیل به علم آموزی و تبلیغی از دانش بومی و مدرن باشد، از اهمیت توجه به آن دسته از دانش‌ها ما گفت که در سطح بین‌المللی در حال نابودی است. پایلی بزرگ‌ترین مشکل آموزش و پرورش و دانشگاه را در این دانست که هرکس از آن خارج می‌شود فکر می‌کند از دیگران بیشتر می‌فهمد و باید آور شد که مدیریت مدرنی که کیی‌برداری کرده‌ایم نتوانسته ما را به توسعه برساند.

او نیز نویسنده و پژوهشگر با تأکید بر اینکه نباید فرهنگ عامه را مختص به ادبیات دانست، اضافه کرد: خواسته من این است که فرهنگ عامه به سیستمی با دانش‌ها و استدان مختلف تبدیل شود و افراد بی‌سواد اما بافرهنگ دعوت شوند تا به یاری آن‌ها بتوانیم راه زندگی گذشته را پیدا کنیم. امروزه چون فرهنگ خود را فراموش کرده‌ایم دچار انواع مشکلات هستیم. باید مردم و فرهنگ را جدی گرفت.

باید مردم و فرهنگ را جدی گرفت

در ادامه، دکتر سید علی کرامتی‌مقدم، دبیر علمی این رویداد، گزارشی از روند آن خواند. او گفت: ما حدود ۲۰۰ مقاله دریافت کردیم که نویسندگان آن استادان دانشگاه، دانشجویان مقاطع تحصیلی ارشد و دکتری و کارکنان آموزش و پرورش هستند. ۲۴ مقاله را در کتاب مجموعه مقالات همایش با عنوان «کلید گنج سعادت» به چاپ رساندیم و باقی در نشریاتی چون فصلنامه‌های پاژ و پژوهش‌های ادبی و... منتشر خواهد شد.

دکتر محمدحسین بیابانی‌یزدی، رئیس پژوهشکده امیرکبیر جهاد دانشگاهی، دیگر سخنران برنامه بود. او با بیان اینکه ما در فرهنگ عامه در سطح بین‌المللی به دنبال دانشی هستیم که تبدیل به علم آموزی و تبلیغی از دانش بومی و مدرن باشد، از اهمیت توجه به آن دسته از دانش‌ها ما گفت که در سطح بین‌المللی در حال نابودی است. پایلی بزرگ‌ترین مشکل آموزش و پرورش و دانشگاه را در این دانست که هرکس از آن خارج می‌شود فکر می‌کند از دیگران بیشتر می‌فهمد و باید آور شد که مدیریت مدرنی که کیی‌برداری کرده‌ایم نتوانسته ما را به توسعه برساند.

او نیز نویسنده و پژوهشگر با تأکید بر اینکه نباید فرهنگ عامه را مختص به ادبیات دانست، اضافه کرد: خواسته من این است که فرهنگ عامه به سیستمی با دانش‌ها و استدان مختلف تبدیل شود و افراد بی‌سواد اما بافرهنگ دعوت شوند تا به یاری آن‌ها بتوانیم راه زندگی گذشته را پیدا کنیم. امروزه چون فرهنگ خود را فراموش کرده‌ایم دچار انواع مشکلات هستیم. باید مردم و فرهنگ را جدی گرفت.

اضطراب از ایده فرهنگ

دکتر نعمت‌ا... فاضلی، عضو هیئت‌علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، نیز صورت‌بندی مسئله مطالعات فرهنگ مردم در ایران معاصر را بر اینه نهایی کارهایی برشمرد که در دوره معاصر انجام شده و دربردارنده مجموعه وسیعی از رنج و فقر و نابسامانی‌هاست.

او بنیادی‌ترین گفتمان حاکم بر جامعه ایران در ۵۰۰ سال اخیر را گفتمان تغییر دانست و گفت: در این گفتمان میل به تغییر بیشتر می‌شود. فرهنگ مردم، شیوه زندگی قومی و زبان عامه بخش مهمی از گفتمان تغییر است که پیوند فرهنگ مردم با آن ابعاد بسیاری دارد. هسته اصلی تئوریک این بحث، این است که در دوره معاصر با مفهومی به نام مفهوم مطالعات فرهنگی مواجه می‌شویم، ما در دوره پسامعاصر، یا اینکه با این فرهنگ می‌زیستیم، نامی برای آن نداشتیم. فرهنگ به ابعادی تجزیه شده و بخشی از آن جدا شده است. این جدا شدن بخش وسیعی از زندگی در نتیجه تغییر است که نوعی بی‌قراری ایجاد می‌کند. این بی‌قراری برای انسان نوعی ایرانی، اضطراب مرگ فرهنگ است. به همین دلیل در بحث فرهنگ مردم آن چیزی که توجه ما را جلب می‌کند گذشته نیست، بلکه از آینده و مرگ در انتظار ماست که نکند انسان ایرانی به پایان حیات خویش رسیده باشد.

فاضلی به پاسبنگی در کنار شعری در عصیان و گردآوری اثر بزرگ صادق هدایت اشاره کرد و توضیح داد: این مسئله فراتر از سیاسی تقلیل دادیم. در نتیجه انسان ایرانی در کلیت خود به حاشیه رانده شد. دومین خطایی که باعث شد مسئله فرهنگ را به عنوان مسئله اساسی ایرانی تاریخ اکنون تفهمیم، رویکرد کارکردگرایانه است. اینکه کلیت فرهنگ را به امر اقتصادی تقلیل دادیم. سومین خطا تعریف قلمرو فرهنگ به عنوان قلمروی مستقل و سرگرمی برای عده‌ای که در ایران فرض خیلی خوبی دارند. کتاب‌هایی که عامه مردم آن‌ها را می‌پسندند. آشنایی عامه مردم با آثاری که ارزش ادبی زیادی دارند، خیلی نیست چون تبلیغی برای آن‌ها نمی‌شود، بنابراین برخی رمان‌های گفو، ساده و سرراست که چاشنی عاطفی داشته باشند همچنان در ایران فروش خوبی دارند، البته در کشورهای دیگر هم بحث، این است که در دوره معاصر مقالات عامه‌پسند به چاپ رساندیم و باقی در نشریاتی چون فصلنامه‌های پاژ و پژوهش‌های ادبی و... منتشر خواهد شد.

دکتر محمدحسین بیابانی‌یزدی، رئیس پژوهشکده امیرکبیر جهاد دانشگاهی، دیگر سخنران برنامه بود. او با بیان اینکه ما در فرهنگ عامه در سطح بین‌المللی به دنبال دانشی هستیم که تبدیل به علم آموزی و تبلیغی از دانش بومی و مدرن باشد، از اهمیت توجه به آن دسته از دانش‌ها ما گفت که در سطح بین‌المللی در حال نابودی است. پایلی بزرگ‌ترین مشکل آموزش و پرورش و دانشگاه را در این دانست که هرکس از آن خارج می‌شود فکر می‌کند از دیگران بیشتر می‌فهمد و باید آور شد که مدیریت مدرنی که کیی‌برداری کرده‌ایم نتوانسته ما را به توسعه برساند.

او نیز نویسنده و پژوهشگر با تأکید بر اینکه نباید فرهنگ عامه را مختص به ادبیات دانست، اضافه کرد: خواسته من این است که فرهنگ عامه به سیستمی با دانش‌ها و استدان مختلف تبدیل شود و افراد بی‌سواد اما بافرهنگ دعوت شوند تا به یاری آن‌ها بتوانیم راه زندگی گذشته را پیدا کنیم. امروزه چون فرهنگ خود را فراموش کرده‌ایم دچار انواع مشکلات هستیم. باید مردم و فرهنگ را جدی گرفت.

اضطراب از ایده فرهنگ

دکتر نعمت‌ا... فاضلی، عضو هیئت‌علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، نیز صورت‌بندی مسئله مطالعات فرهنگ مردم در ایران معاصر را بر اینه نهایی کارهایی برشمرد که در دوره معاصر انجام شده و دربردارنده مجموعه وسیعی از رنج و فقر و نابسامانی‌هاست.

او بنیادی‌ترین گفتمان حاکم بر جامعه ایران در ۵۰۰ سال اخیر را گفتمان تغییر دانست و گفت: در این گفتمان میل به تغییر بیشتر می‌شود. فرهنگ مردم، شیوه زندگی قومی و زبان عامه بخش مهمی از گفتمان تغییر است که پیوند فرهنگ مردم با آن ابعاد بسیاری دارد. هسته اصلی تئوریک این بحث، این است که در دوره معاصر با مفهومی به نام مفهوم مطالعات فرهنگی مواجه می‌شویم، ما در دوره پسامعاصر، یا اینکه با این فرهنگ می‌زیستیم، نامی برای آن نداشتیم. فرهنگ به ابعادی تجزیه شده و بخشی از آن جدا شده است. این جدا شدن بخش وسیعی از زندگی در نتیجه تغییر است که نوعی بی‌قراری ایجاد می‌کند. این بی‌قراری برای انسان نوعی ایرانی، اضطراب مرگ فرهنگ است. به همین دلیل در بحث فرهنگ مردم آن چیزی که توجه ما را جلب می‌کند گذشته نیست، بلکه از آینده و مرگ در انتظار ماست که نکند انسان ایرانی به پایان حیات خویش رسیده باشد.

فاضلی به پاسبنگی در کنار شعری در عصیان و گردآوری اثر بزرگ صادق هدایت اشاره کرد و توضیح داد: این مسئله فراتر از سیاسی تقلیل دادیم. در نتیجه انسان ایرانی در کلیت خود به حاشیه رانده شد. دومین خطایی که باعث شد مسئله فرهنگ را به عنوان مسئله اساسی ایرانی تاریخ اکنون تفهمیم، رویکرد کارکردگرایانه است. اینکه کلیت فرهنگ را به امر اقتصادی تقلیل دادیم. سومین خطا تعریف قلمرو فرهنگ به عنوان قلمروی مستقل و سرگرمی برای عده‌ای که در ایران فرض خیلی خوبی دارند. کتاب‌هایی که عامه مردم آن‌ها را می‌پسندند. آشنایی عامه مردم با آثاری که ارزش ادبی زیادی دارند، خیلی نیست چون تبلیغی برای آن‌ها نمی‌شود، بنابراین برخی رمان‌های گفو، ساده و سرراست که چاشنی عاطفی داشته باشند همچنان در ایران فروش خوبی دارند، البته در کشورهای دیگر هم

فرشته عشق نداند که چیست

«سمفونی نهم»، ناکام در نشان دادن انسانیت

شریف شیرزاد| «سمفونی نهم» نهمین اثر سینمایی محمدرضا هنرمند است که کارگردانی چند فیلم و سریال مشهور و محبوب، ازجمله «دژه عروسک‌ها» (۱۳۸۶) و «مرد دعوتی» (۱۳۹۶) و «مومیایی ۳» (۱۳۷۸) و «اکستو» (۱۳۷۷-۱۳۸۳) و «زیر نیم» (۱۳۸۵) و «آشپزباشی» (۱۳۸۸)، را در کارنامه دارد. آثاری که به ما می گویند خالقشان بیشتر به گونه های «کمدی» و «فانتزی» متمایل است. همان طورکه فیلم نهم نیز در همین گونه ها قرار می گیرد. عنوان «سمفونی نهم»، جز اینکه جایگاه فیلم را دربین آثار سینمایی این فیلم ساز نشان می دهد، یاد آور آخرین و مشهورترین و شاید برجسته ترین اثر لودویگ بتهوون هم هست. اثری ماندگار که مضمون آن زندگی و عشق و مرگ است. همان مضامینی که در فیلم هنرمند نیز در کانون توجه قرار دارند: «سمفونی نهم» داستان یک «ملک‌الموت ساده» (حمید فرخ نژاد) است که پس از ۶۶۰۰ سال کار بازنشسته و بنابر قوانین «آدم» می شود. در آغاز فیلم، او را می بینیم که در حال امضای کتاب خود، «چگونه ملک‌الموت خوبی باشیم ؟»، و شماره دادن به دخترهای جوان با فرشته مرگ دیگری روبه رو می شود و به یاد خاطرات خود می افتد: بدین ترتیب، می فهمیم که ملک‌الموت فیلم تا خود را در سال ۵۲۹ پیش از میلاد، در جنگ بین سپاه کوروش بزرگ با برخی از قبایل سکاها، آغاز کرده و قیض روح شاه هخامنشی را نیز به عهده داشته است. پس از این، با گذشته نمایی های مکرر و سخنانی که ملک‌الموت بر زبان می آورد پی می بریم که او همچنین مأمور قبض روح برخی از پسران کوروش بزرگ و برادر دوقلوی کمبوجیه یا همان کامبیز) رابه بابلی (بانوی شاعر قرن چهارم که می گویند عاشق غلام خود شده بوده است)، امپراتور آدولف هیتلر و او را براون (معشوق پیشوا که تا دم مرگ همراهش بود)، فروغ فرخزاد، غلامحسین بنان، و حتی عباس کیارستمی بوده است. اما آخرین ماموریت او قرقتن جان راحیل (ساره بیات) بوده است. یک پزشک جراح که در عمل همسر خود، بردیا (محمدرضا فروتن) ، موفق نبوده است و پس از مرگ شوهرش فقط می خواهد به آخرین خواسته او، یعنی دفن شدن درکنار پدر و مادرش در روستای آبا، واجدادی شان، عمل کند: برای همین جنازه بردیا را از برادر او، کامبیز (محمدرضا فروتن) ، که یک سرهنگ نیروی انتظامی است می دزدد و روانه «عبدل آباد» می شود که از روستاهای کرمان و در نزدیکی سیرج است. در همین مسیر است که ملک‌الموت با راحیل همراه می شود و .... همان طورکه آمد، مضمون «سمفونی نهم» زندگی و عشق و مرگ است.

ملک‌الموت فیلم، در آغاز کار خود، از آدم ها بدش می آمده است؛ زیرا می دیده است که آن ها خصائل نکوهیده فراوانی دارند، ازجمله اینکه بی هیچ دلیلی با یکدیگر دشمنی می ورزند و حتی جان خود را نیز بر سر این کار می نهند، اما وقتی چند تن را که بهره بسیاری از انسانیت دارند و وجودشان آکنده از مهر و عشق به هم نوعانشان است، می بیند رفته رفته به این موجودات علاقه مند می شود. تا آنجاکه به زنی چون رابعه که جان خود را در راه عشق ازکف می دهد دل می بازد، همان طورکه در پایان کار خود عاشق راحیل می شود و به همین دلیل در قبض روح او تعلل می ورزد. ولی ملک‌الموت باید بی طرف بماند: او نمی تواند جانب کسی را بگیرد؛ اگر هم بخواهد چنین کند، توان دخالت در تقدیر و بودنی کار را ندارد، توان دخل وتصرف در تاریخ را ندارد؛ این کار مجاز نیست. همه یک سر پیش مرگ شکارند. اما این مرگ صرفا نابودی جسم است و خیلی چیزها، ازجمله عشق، با مرگ هم زائل نمی شوند؛ به دین سان هر آدمی که حیات جاوید می خواهد نیز باید عاشق باشد. عاشق همه هستی. چنین آدمی به دنی گوید و به تاحق بیل نمی کند و بنابراین از مرگ هم نمی هراسد. همین توان اختیارکردن عشق است که آدم را بر فرشته برتری می بخشد. ملک‌الموت «سمفونی نهم» نیز به این امر نبی می برد. اما عشق بودن بهایی سنگین دارد.... چنان که خواندید، فیلم هنرمند همچون «سرود شادی»، اثر فریدریش شیلر شاعر که در موومان چهارم سمفونی بتهوون آن را می شنویم، مضمونی انسانی دارد، اما با تأسف فراوان بایست گفت که این مضمون انسانی قربانی پرداخت بسیار ناشیانه فیلم ساز شده است. اثر هنرمند، علاوه بر اینکه بسیار سردستی و سطحی است، به دلیل اشتمال بر مسائل جنسی و کلمات رکیک بسیار زننده که لابد کارگردان به قصد خندانندن مخاطب آن ها را در کنار خود گنجانده است، خیلی هم ناسازه می نماید. اشتباه تاریخی و زبانی هم در «سمفونی نهم» کم نیست. ازجمله اینکه ملک‌الموت خطاب به راحیل می گوید رابعه را ۷۰۰ سال پیش علاقات کرده است (درحالی که در آن تاریخ ۶۰۰ تا ۱۱۰۰ سال از مرگ او می گذرد)، رابعه خطاب به برادرش می گوید شعر کلام «مخیل» است (درحالی که «مخیل» صحیح است)، کوروش به اطرافیانش می گوید: «سرانجام من نزدیک است»، امپراتور به عمال شاه می گوید: «... تذکری بدو عن باب مدنیت ایرانیت»! قس علی هذا!

جشن مشترک‌ها

در پایان، حمید ابراهیمی به‌نمایندگی از هیئت سه‌نفره داوران، که متشکل از او، فریبا متخصص و اتابک نادری بود، در سخنانی کوتاه، دلایل انتخاب برگزیدگان را گفت و پس از آن به معرفی برترین‌ها در هر رشته پرداخت

در بخش کارگردانی نمایش، پویا غازی برای کارگردانی «ادیداس»، مهسا نوبستدگان جشنواره تئاتر استان مرفه‌ی شدند. محمد جهان‌بانیز علی ایزدپناه برای کارگردانی «نسخه پشتیبان»، به‌ترتیب اول تا سوم شدند.

تواست نظر هیئت داوران را جلب و مقام نخست بازیگری مرد را از آن خود کند. بعد از او در بخش بازیگری مرد، وحید عباسی برای بازی در «مکبث»، دوم و حسین حق‌پرست و مهرداد فلاح برای «نسخه پشتیبان» و «نزنتیک» به‌طور مشترک سوم شدند. هیئت داوران بازیگر زنی را شایسته کسب مقام اول بازیگری زن ندانستند اما برای مقام دوم، مشترکا، مهیلین خوشدل و در پایان نیز را برای بازی در نمایش «سرخ‌پوش» معرفی کردند و با نظر آن‌ها، میترا بابایی و محدثه عبدالهی برای «نسخه پشتیبان» و «پیروزده عجیب مرگ آقایان ف.الف، عین.الف» به‌طور مشترک سوم شدند. سروش حیدری جایزه طراحی پوستر و بروشور را برد و مرضیه ناجی رتبه برتر طراحی لباس برای نمایش «حادثه در نرنو» کسب کرد. مسعود صفری برای «ناخلط» و مجید بخشیان برای «سرخ‌پوش» به‌طور مشترک جایزه بهترین طرح صحنه را گرفتند و در بخش موسیقی نیز نسه اثر «ناخلط»، «آوات» و «دور سه‌فرمون روی ماری» به ترتیب اول تا سوم شدند.

مروری بر جشنواره

اواخر دهه ۸۰ و اوایل دهه ۹۰ در استان خراسان رضوی نمایندگان شهرهایی همچون تربت‌حیدریه، سبزوار یا نیشابور در جشنواره فجر حضور داشتند، اما در سال‌های اخیر این افتخار نصیب هنرمندان مشهدی شده است.

امسال هم از میان ۱۴۵ درخواست حضور در بیست‌ونهمین دوره جشنواره تئاتر خراسان‌رضوی، در مدت مشخص‌شده ۱۲۹ متن به دبیرخانه این جشنواره ارسال شد که از میان آن‌ها حدود ۸۷ متن نمایش‌نامه برای بازبینی پذیرفته شد. از آن تعداد ۶ نمایش‌نامه از شهرستان‌های همچون سبزوار، خواف، نیشابور، گناباد، فریمان، تربت‌جام و کاشمر و ۳۱ نمایش‌نامه دیگر از شهرستان مشهد از سوی سیدحجت طباطبایی، علی حاتمی‌نژاد و سیدمحمد مداح‌حسینی بازبینی شدند. در نهایت ۱۴ اثر با هم به رقابت پرداختند و یک اثر (شاه‌سکار) برگزیده جشنواره منطقه‌ای (میناق) به عنوان میهمان در جشنواره استانی (۲۷ تا ۳۰ آبان‌ماه) اجرا شدند.

تماشاخانه‌های هنرهای زیبا، خورشید، اشراق، بهار و سالن اصلی تئاتر شهر در این دوره میزبان جشنواره بودند که از این میان هنرهای زیبا و خورشید برای نخستین‌بار میزبانی جشنواره تئاتر استانی را تجربه کردند.

معرفی ۲ نماینده از مشهد به جشنواره تئاتر فجر

بیست‌ونهمین جشنواره تئاتر استانی با معرفی برترین‌های خود پایان یافت

زورزنی| سالن اصلی تئاتر شهر مشهد عصر پنجشنبه، شاهد حضور گروه‌های مختلف تئاتر از سراسر استان بود؛ گروه‌هایی که برای اختتامیه بیست‌ونهمین جشنواره تئاتر خراسان رضوی، در مشهد حضور یافته و در انتظار شنیدن آرای هیئت داوران بودند.

درمیان دلهره و شوقی که در چهره همه حاضران در مراسم اختتامیه موج می‌زد، تعدادی از پیش‌کسوتان تئاتر نیز حضور داشتند. همچنین جعفر موراید، مدیرکل اداره فرهنگ‌وارشاد اسلامی استان، حجت‌الاسلام یزمان‌فر، عضو کمیسیون فرهنگی و نماینده مردم مشهد‌وکلات در مجلس شورای اسلامی و حمید نیلی، مدیرعامل انجمن هنرهای نمایشی کشور، از مدعوین این برنامه بودند. در ابتدای برنامه، جمعی حسین محرابی، که مراسم افتتاحیه جشنواره هم‌در منزل او برگزار شد، تحلیل کردند. در ادامه و در خلال مراسم از سی هنرمند تقدیر شد. سپس از آن به معرفی برترین‌ها در هر رشته پرداخت شد که اغلب انتخاب‌ها، مشترک بود.

در بخش کارگردانی نمایش، پویا غازی برای کارگردانی «ادیداس»، مهسا نوبستدگان جشنواره تئاتر استان مرفه‌ی شدند. محمد جهان‌بانیز علی ایزدپناه برای کارگردانی «نسخه پشتیبان»، به‌ترتیب اول تا سوم شدند.

تواست نظر هیئت داوران را جلب و مقام نخست بازیگری مرد را از آن خود کند. بعد از او در بخش بازیگری مرد، وحید عباسی برای بازی در «مکبث»، دوم و حسین حق‌پرست و مهرداد فلاح برای «نسخه پشتیبان» و «نزنتیک» به‌طور مشترک سوم شدند. هیئت داوران بازیگر زنی را شایسته کسب مقام اول بازیگری زن ندانستند اما برای مقام دوم، مشترکا، مهیلین خوشدل و در پایان نیز را برای بازی در نمایش «سرخ‌پوش» به‌عنوان بهترین بازیگر نقش مکمل انتخاب کرد.

۳ محور اصلی بخش دانشگاهی

در ادامه این جلسه علیرضا شیخی، دبیر بخش دانشگاهی، ضمن اشاره به همکاری چند دانشگاه کشور با جشنواره، جزئیاتی را درباره نحوه برگزاری این بخش بیان کرد. به‌گفته او، «آذین‌بندی و تزئینات شهری»، «نقاشی دیواری» و «گرافیک»، سه محور در نظر گرفته شده برای بخش دانشگاهی است و متقاضیان شرکت در این بخش‌ها، باید در قالب گروهی (حداقل سه دانشجو به‌همراه یک استاد راهنما) طرح‌هایشان را ارائه کنند. بر این اساس برای پروژه‌های طراحی آذین‌بندی، خیابان کوهسنگی (میدان شریعتی تا کوهسنگی) با موضوع «طبیعت و جلوه‌های بهاری»، بولوار وکیل آباد(میدان علی ایزدپناه برای کارگردانی «نسخه پشتیبان»، به‌ترتیب اول تا سوم شدند. تکرار باعث می‌شود هنر شهری گره بزنیم. تکرار باعث می‌شود برای ایجاد تغییر در شهر، دچار فرسایش نشویم گفته او فضای دانشگاهی سرشار از خلاقیت و نوآوری است و می‌تواند حداقل‌های کیفیت ارائه یک اثر را در هر جشنواره‌ای فراهم کند. یوسفی با اشاره به همکاری شکل‌گرفته میان دانشگاه هنر و شهرداری مشهد، از این اتفاق به‌عنوان انگیزه‌ای دیگر برای ایجاد بخش دانشگاهی در خانه بهار یاد کرد. دبیر جشنواره همچنین با تأکید بر ضرورت کاربردی شدن علمی که در دانشگاه تدریس می‌شود، ابراز امیدواری کرد خروجی بخش دانشگاهی جشنواره امسال، باعث شود هر سال وزن بیشتری از فعالیت‌های جشنواره به‌سمت دانشگاه‌ها سوق پیدا کند.

جشنواره‌ها، تئاتری‌ها را به راه اشتباه می‌برند

گفت‌وگوی کوتاه با بازیگر پیش‌کسوت تئاتر

خود همراه کند و او را به سالن بیاورد.»

علیرضا سوزنچی، بازیگر پیش‌کسوت مشهدی که در حاشیه اختتامیه جشنواره تئاتر خراسان رضوی با شهرام آگفت‌وگو کرد، توصیه‌هایی برای جوان‌ها و تازه‌واردان عرصه تئاتر داشت. او که سوز صدایش نشان می‌داد دلش برای تئاتر می‌تپد و نگران است که با سهل‌انگاری جوان‌ها چراغ تئاتر کم‌سو شود: «خوشحالم که نسل جوان وارد تئاتر شده‌اند و مشغول فعالیت هستند ولی گاهی وقت‌ها آن‌ها دست به کارهایی می‌زنند که فقط خودشان می‌فهمند. اصلا تماشاگر را درنظر نمی‌گیرند. این موضوع به‌مرور تماشاگر را دلزده می‌کند. برای اینکه سالن‌های تئاتر در مشهد پر شود و مخاطب به تئاتر روی بیاورد، زحمت فراوانی کشیده شده است. پس باید به‌گونه‌ای کار کنیم که آن‌ها با نمایش، ارتباط برقرار کنند و دلزده نشوند. همان‌طور که من و هم‌دوره‌هایم در گذشته تلاش کردیم آثاری تولید کنیم که مخاطب را به تئاتر در شهرستان‌ها بکاهیم.

چشم‌انتظار جشنواره‌ای باشکوه‌تر

محمدرضا محمدی، معاون امور هنری و سینمایی اداره‌کل ارشاد و دبیر این دوره از جشنواره، در سخنان خود ابراز امیدواری کرد که در سال‌های آینده بتوانند جشنواره‌ای باشکوه‌تر و در حد نام و جایگاه تئاتر خراسان رضوی در کشور برگزار کنند. او در ادامه نیز از شرکت‌کنندگان در این دوره تقدیر کرد و گفت: «خوشحالم که نسل جوان وارد تئاتر شده‌اند و مشغول فعالیت هستند ولی گاهی وقت‌ها آن‌ها دست به کارهایی می‌زنند که فقط خودشان می‌فهمند. اصلا تماشاگر را درنظر نمی‌گیرند. این موضوع به‌مرور تماشاگر را دلزده می‌کند. برای اینکه سالن‌های تئاتر در مشهد پر شود و مخاطب به تئاتر روی بیاورد، زحمت فراوانی کشیده شده است. پس باید به‌گونه‌ای کار کنیم که آن‌ها با نمایش، ارتباط برقرار کنند و دلزده نشوند. همان‌طور که من و هم‌دوره‌هایم در گذشته تلاش کردیم آثاری تولید کنیم که مخاطب را به تئاتر در شهرستان‌ها بکاهیم.

بازگشت خلاقیت به شهر

بخش دانشگاهی جشنواره «خانه بهار» با همکاری دانشگاه‌های هنر کشور پیگیری می‌شود

شکیبا افخمی‌راد| امسال علاوه‌بر وجود بخش‌های اصلی جشنواره خانه بهار که شامل هنرهای نمایشی، پادمان‌های شهری، آذین‌بندی، گرافیک شهری و دیوارنگاری است، بخش دانشگاهی نیز برای اولین‌بار وارد شده است. این بخش با هدف بهره‌گیری از ظرفیت فضای دانشگاهی هنر در کشور برای ارائه طرح‌های خلاقانه ایجاد شده است و به ارائه طرح‌هایی در قالب پروژه‌های دانشجویی در سه محور «آذین‌بندی و تزئینات شهری» «نقاشی دیواری» و «گرافیک» اختصاص دارد. باتوجه‌به نو بودن این بخش، پنجشنبه ۳۰ آبان، جلسه‌ای برای تبیین بخش دانشگاهی خانه بهار۹۹ با حضور صدرا یوسفی، دبیر جشنواره و رئیس اداره هنری سازمان فرهنگی اجتماعی شهرداری، علیرضا شیخی، استادیار دانشگاه هنر و دبیر بخش دانشگاهی و همچنین جمعی از استادان دانشگاه‌های هنر استان برگزار شد.

از بین بردن تکرار

در ابتدای جلسه، صدرا یوسفی درباره دلایل ایجاد این بخش در جشنواره خانه بهار گفت: تکراری بودن موضوعات و پیشنهادها در جشنواره سال‌های قبل باعث شد ما دانشگاه را با جشنواره خانه بهار به‌طور گسترده‌تر با دانشگاه‌ها سوق پیدا کنیم.

۳ محور اصلی بخش دانشگاهی

در ادامه این جلسه علیرضا شیخی، دبیر بخش دانشگاهی، ضمن اشاره به همکاری چند دانشگاه کشور با جشنواره، جزئیاتی را درباره نحوه برگزاری این بخش بیان کرد. به‌گفته او، «آذین‌بندی و تزئینات شهری»، «نقاشی دیواری» و «گرافیک»، سه محور در نظر گرفته شده برای بخش دانشگاهی است و متقاضیان شرکت در این بخش‌ها، باید در قالب گروهی (حداقل سه دانشجو به‌همراه یک استاد راهنما) طرح‌هایشان را ارائه کنند. بر این اساس برای پروژه‌های طراحی آذین‌بندی، خیابان کوهسنگی (میدان شریعتی تا کوهسنگی) با موضوع «طبیعت و جلوه‌های بهاری»، بولوار وکیل‌آباد(میدان

هنر شهری گره بزنیم. تکرار باعث می‌شود برای ایجاد تغییر در شهر، دچار فرسایش نشویم گفته او فضای دانشگاهی سرشار از خلاقیت و نوآوری است و می‌تواند حداقل‌های کیفیت ارائه یک اثر را در هر جشنواره‌ای فراهم کند. یوسفی با اشاره به همکاری شکل‌گرفته میان دانشگاه هنر و شهرداری مشهد، از این اتفاق به‌عنوان انگیزه‌ای دیگر برای ایجاد بخش دانشگاهی در خانه بهار یاد کرد. دبیر جشنواره همچنین با تأکید بر ضرورت کاربردی شدن علمی که در دانشگاه تدریس می‌شود، ابراز امیدواری کرد خروجی بخش دانشگاهی جشنواره امسال، باعث شود هر سال وزن بیشتری از فعالیت‌های جشنواره به‌سمت دانشگاه‌ها سوق پیدا کند.

هنر شهری

آزادی تا پل مهندس پرتوی) با موضوع «نوروز و آیین‌های نوروزی» و نشاط عیدانه و همچنین محورهای منتهی به حرم مطهر رضوی با محور «ارتقای هویت دینی» در نظر گرفته شده‌اند. در بخش نقاشی دیواری نیز خیابان بهار (میدان شریعتی تا میدان بسیج) به‌عنوان مکانی برای ایده‌پردازی و بازپیرایی تیم‌های دانشجویی با محوریت استفاده از ظرفیت محتوایی مفاخر فرهنگی و ادبی مشهد انتخاب شده است.

بخش گرافیک نیز بیشتر به طراحی کارت‌پستال‌هایی درقالب عید نوروز اختصاص دارد. این کارت‌پستال‌ها در اندازه‌های بزرگ بر روی بیلبوردهای شهر نصب می‌شوند. به‌گفته شیخی، تمام آثار بخش دانشگاهی درقالب آثار موقت هستند